

Περ. ΝΕΑ ΠΟΡΕΙΑ
Ιούλιος – Οκτώβρης 1981
Κριτική Αποστόλου Σαχίνη

23 Νοεμβρίου 1979: Ελένης Λαδιά, Αποσπασματική σχέση, 1979, σ. 100.

Πρώτη έκδοση στα 1974. Πρόκειται για αφηγηματικό κείμενο μιας νέας και προικισμένης πεζογράφου. Η Ελένη Λαδιά, μας εξιστορεί εδώ μια ερωτική σχέση αναλυτικά, λεπτομερειακά, εξονυχιστικά, με την προσεκτική και ψυχολογημένη καταγραφή όλων των συναισθηματικών αντιδράσεων της νέας γυναίκας, που μας λέει την ιστορία στο πρώτο πρόσωπο. Τα καθημερινά περιστατικά περιγράφονται πιστά και σχετίζονται στενά με τον εσωτερικό κόσμο της αφηγήτριας – ηρωίδας: έχουμε δηλαδή να κάνουμε με ένα προσωπικό ημερολόγιο, χωρίς ημερομηνίες · με ένα υποκειμενικό και ψυχογραφικό πεζογράφημα. Και θα έλεγε κανείς, κρίνοντας επιτόλαια, με μια πρώτη ματιά, πως το βιβλίο έχει ιδιωτική μόνο σημασία. Ωστόσο η συγγραφέας του κατορθώνει να αξιοποιήσει αφηγηματικά το υποκειμενικό υλικό της με τα άρτια και ώριμα εκφραστικά της μέσα. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία πως έχει το χάρισμα της μαγείας ή της γοητείας της αφήγησης: ό,τι αγγίζει η αφηγηματική τέχνη της γίνεται άξιο κι ενδιαφέρον από την πυκνή, ουσιαστική, ομαλή και ανεπιτήδευτη εκφραστική της, που μαρτυρά τον προικισμένο, αλλά συνάμα και τον ασκημένο πεζογράφο.

Η αφήγηση της Ελένης Λαδιά έχει ποιότητα – κάτι το ασυνήθιστο προκειμένου για νέο πεζογράφο μας · αλλά και στοχαστικότητα και παρατηρητικότητα. Διαβάζουμε π.χ. «Είναι μαθηματικά εξακριβωμένο πως, μετά την πραγμάτωση των επιθυμιών, η μνήμη ρίχνεται σ' ένα φιλάρεσκο αγώνα για ν' ανασύρει σημάδια και μηνύματα του παρελθόντος, που αναδρομικά πια φαντάζουν σαν μικρές προφητείες, χρήσιμες να ερμηνεύσουν την παρούσα κατάσταση. Όλα είναι ενδεικτικά μετά την ολοκλήρωση της σχέσης, ένα βλέμμα λόγου χάρη ή μια κίνηση, μια αίσθηση ή μια εντύπωση που θα χανόταν στους κύκλους του χρόνου, τώρα παίζει το ρόλο του κώδικα που αποκρυπτογραφεί τα μπερδεμένα αισθήματα» (σ.7) · ή, παρακάτω: «Περισσότερο να σου πω, πως άρχισα κι εγώ, έστω κι αναδρομικά και κατά συνέπεια εγκεφαλικά, ν' αγαπώ τις μικροχαρές της καθημερινότητας, τη γεύση του ούζου και της ελιάς, το χυμό της ντομάτας κοντά στη θάλασσα, τους μικρούλικους οργανισμούς με τη θαυμάσια χρωματική ποικιλία, το σχήμα των φλιτζανιών του τσαγιού λόγου χάρη, ανακάλυψα σ' όλα τη δική τους έστω φτηνή υπόσταση, πράγματα που πρώτα απόρριπτα από φόβο, μήπως μολύνουν τη καθαρότητα των μεγάλων ιδεών» (σ.40). Τίποτα δεν γράφεται στην τύχη, στην Αποσπασματική σχέση: ό,τι αποτυπώνεται στο χαρτί έχει άμεση και σίγουρη ανταπόκριση με τα μέσα στρώματα της ψυχής. Χάρηκα ιδιαίτερα την κλασική και ώριμη αφηγηματική γραφή της Ελένης Λαδιά, που αναφέρεται σε σύγχρονα περιστατικά και σε σύγχρονες καταστάσεις, κι εκφράζει μια νέα και σύγχρονη ευαισθησία, χωρίς περιττούς πειραματισμούς, χωρίς άσκοπες προσπάθειες δήθεν καινοτομίας, χωρίς τεχνικές ή άλλες επιτηδεύσεις.